

Not: Makaleler yazarın kişisel görüşünü ifade etmekte olup kaleme alındığı tarihteki mevzuat düzenlemeleri açısından geçerlidir. Daha sonra meydana gelecek değişimler uygulamada farklılık yaratabilir. Bu nedenle makale tarihini göz önünde bulundurunuz.

27.04.2020

Konu: 2019 Yılı Ücret Gelirlerinin Beyanıyla İlgili Özellikli Durumlar.

Hatırlanacağı gibi, özellikle geçtiğimiz sene, aynı anda birden fazla ücret geliri elde edilmesi ya da işyeri değişikliği nedeniyle 2018 yılında birden fazla işverenden ücret elde edildiği halde beyan edilmediği gerekçesiyle oldukça fazla sayıda mükellefe vergi dairelerince tebligat yapılmıştı.

SGK ile yapılan bilgi alışverişi ile Maliye tarafından oldukça kolay şekilde tespit edilebilen “birden fazla işverenden alınan ücretlerin beyan edilmemesi” durumu için mükellefler kanuni süresinden sonra pişmanlıkla beyanname vererek düzeltme yapabilmişlerdi.

Ancak bu sene Mart ayından sonra aynı durum söz konusu olmayabilir. Yani vergi dairelerinin daha hassas davranarak incelemeye sevk etme ya da izaha davet yöntemlerini uygulama ihtimali mevcut.

Ayrıca Aralık 2019 yılında yayımlanan 7194 Sayılı Kanun ile ücret gelirlerinin beyanı da dahil olmak üzere Gelir Vergisi Kanunu’nda önemli değişiklikler yapıldı.

Gelir vergisi mükellefleri için beyanname döneminde olduğumuz için ücret gelirlerinin beyanıyla ilgili bazı konuları hatırlamakta fayda bulunuyor.

1. 2019 Yılında Elde Edilen Ücret Gelirlerinin Beyanı:

Bilindiği gibi GVK’ya göre ücret, işverene tabi ve belirli bir iş yerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatler olarak tanımlanmıştır.

Yine GVK’nın “Toplama yapılmayacak haller” başlıklı 86’ncı maddesinin 1/b bendine göre 2019 yılında elde edilen ücretler için;

-Tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretler için bunların tutarı ne olursa olsun beyanname verilmesine gerek bulunmamakta. Yani bu durumda olan çalışan yıl içerisinde ücret geliri 45.000 TL de olsa, 100.000 TL de olsa, 300.000 TL de olsa ücret geliri için beyanname vermeyecek.

-Birden fazla işverenden elde edilen ücretlerde ise birinciden sonraki işverenden aldıkları (yani en yüksek ücret dışındaki) ücretlerin toplamı 40.000 TL’yi aşan mükelleflerin ise bu gelirlerini beyan etmesi gerekli.

YÖNTEM YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK ve BAĞIMSIZ DENETİM A.Ş.

Örneğin bir çalışanın 2019 yılının 12 ayında iki şirkette birden çalışması durumunda, birinci işverenden elde ettiği ücret 100.000 TL, ikinci işverenden elde ettiği ücret 35.000 TL ise, düşük olan ücret 40.000 TL'yi geçmediği için beyanname verilmesi gerekmiyor.

Aynı çalışanın ikinci işverenden elde ettiği ücretin 50.000 TL olması durumunda ise, bu tutar 40.000 TL'yi geçtiğinden, hem ilk işverenden elde edilen 100.000 TL'lik ücretin, hem de 50.000 TL'lik ücretin beraber beyan edilmesi gerekli.

Bununla birlikte, yurtdışından elde edilen ücretler gibi, tevkif suretiyle vergilendirilmemiş ücret gelirleri ise bu kapsamda olmadığından, bunların tutarı ne olursa olsun beyan edilmesi zorunluluğu bulunuyor.

2. Birden Fazla İşverenden Alınan Ücret Tanımı:

Birden fazla işverenden ücret elde edilmesi çalışanın, yılın aynı dönemlerinde farklı işverenlerden ücret alması veya yıl içinde iş değiştirmesi şeklinde gerçekleşebilir.

Hatta bu durumun grup şirketleri arasında personel transferinde de geçerli olduğu söylenebilir. Çünkü her ne kadar şirketlerin sermayedarları aynı da olsa ya da bir şirket diğerinin iştiraki/bağlı ortaklığı da olsa işveren şirket değişmiş sayılıyor.

Ücret gelirlerinin beyanı konusunda farkındalık zaten çalışanlarda düşük olmakla birlikte, özellikle iş değişikliği nedeniyle yukarıdaki şartların sağlanması durumunda beyanname verilmesi gerektiğini bilen çalışanların oranı oldukça az.

Dolayısıyla bu farkındalığın artırılması açısından başta mükellefler ve vergi idaresi olmak üzere herkese görev düşüyor.

3. Beyanın Tespitinde Dikkate Alınacak Ücret Nedir? :

Bu noktada ücret geliri tanımının ne olduğu, yani beyan edilecek veya edilmeyecek ücretin brüt ücret olarak mı net ücret olarak mı dikkate alınması gerektiği oldukça önemli.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 63'üncü maddesine göre ücretin gerçek safi değeri işveren tarafından verilen para ve ayınlarla sağlanan menfaatler toplamından aşağıdaki indirimler yapıldıktan sonra kalan miktardır.

- Emekli aidatı ve sosyal sigorta primleri,
- Sosyal güvenlik destekleme primi,
- İşsizlik sigortası primi,
- Hayat/şahıs sigorta primleri,
- OYAK ve benzeri kamu kurumlarınca yapılan yasal kesintiler,

- Sendikalara ödenen aidatlar (işçi ve memur sendikaları),
- Engellilik indirimi.

Dolayısıyla, bu gelirlerin beyan edilip edilmemesinde dikkate alınması gereken ücret geliri, brüt ücretten yukarıdaki indirimler yapıldıktan sonraki tutar olmalıdır.

Yani ücretin brüt tutarından SGK primleri düşüldükten sonra ve vergi kesintileri yapılmadan önce bulunan tutarın, ücret gelirinin beyan sınırını aşip aşmadığının tespitinde dikkate alınması gerekiyor.

Bu nedenle yukarıdaki örneklerde de söz konusu indirimler yapıldıktan sonraki tutar dikkate alınmıştır.

Beyanın doğruluğu yönünden ve 657 Sayılı Kanun gibi bazı özel düzenlemeler doğrultusunda bazı kazançların vergilendirilmemesi açısından, mükelleflerin çalıştığı kurumlardan bordrolarını temin ederek bu bilgiler doğrultusunda beyannamelerini doldurması önem arz ediyor.

4. Ücret Gelirlerinden Yapılacak İndirimler:

Diğer gelir unsurlarında olduğu gibi, beyan edilen ücret gelirleri için de beyannamede bazı harcamalar indirim konusu yapılabiliyor. Bu indirimler,

-Beyan edilen gelirin %15'ini aşmamak şartıyla mükellefin kendisine, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortasına ait primlerin %50'si ile şahıs sigorta primleri (bu harcamaların beyannamede düşülebilmesi için, mükerrer indirim konu edilmemesi yani yıl içinde bordroda düşülmemiş olması şartı bulunuyor.)

-Beyan edilen gelirin %10'unu aşmaması şartıyla mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocuklarına ilişkin, gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinden alınacak belgelerle tevsik edilecek Türkiye'de yapılan eğitim ve sağlık harcamaları,

-Bağış ve yardımlar,

-Sponsorluk harcamaları,

-Engellilik indirimi,

Olarak özetlenebilir.

5. Beyan Edilecek Ücret Gelirlerinde Asgari Geçim İndiriminin Durumu:

265 Seri No.lu GVK Tebliği'ne göre, birden fazla işverenden kesinti yoluyla vergilendirilen bir ücret geliri elde edilmesi dolayısıyla ücret gelirinin yıllık beyanname ile beyan edilmesi durumunda, zaten yıl içinde işveren aracılığıyla asgari geçim

indiriminden yararlanıldığı için ayrıca yıllık gelir vergisi beyannamesinde AGİ' den yararlanmak mümkün değil.

Bu mükelleflerin, kesintiye tabi ücret gelirlerini yıllık beyannameye dahil etmeleri halinde, beyan edilen gelir üzerinden hesaplanan vergiden, kesilen gelir vergisinin asgari geçim indirimi mahsup edilmeden önceki tutarı mahsup etmesi gerekiyor.

6. İşverenler Tarafından Yapılan Kesintilerin Hesaplanan Vergiden Mahsubu:

Diğer gelir unsurlarında olduğu gibi, ücret gelirleri için işverenler tarafından yapılan gelir vergisi kesintisi de hesaplanan vergiden mahsup edilebilecektir.

Herhangi bir nedenle (beyannameye matrahtan indirimi mümkün eğitim/sağlık harcamaları veya bağış gibi) hesaplanan verginin yapılan kesintilerden daha az olması durumunda 252 Seri No.lu Gelir Vergisi Tebliği'ndeki açıklamalar doğrultusunda aradaki fark mükellefe iade edilebilir.

7. Gelir Vergisi Kanunu'nda Yapılan Değişikliklerin Ücret Gelirlerinin Beyanına Etkisi:

Hatırlanacağı üzere, geçtiğimiz Aralık ayında 7194 Sayılı Kanunla vergi mevzuatına yeni vergiler eklenmiş ve GVK, VUK gibi Kanunlarda değişiklikler yapılmıştı.

Gelir vergisi yönünden en büyük değişiklik kuşkusuz Kanunun 103'üncü maddesinde yer alan gelir vergisi tarifesinde düzenleme yapılarak %40 olarak uygulanacak yeni bir vergi dilimi getirilmesi oldu. 2019 yılına ait tarifenin önceki ve yeni hali aşağıdaki gibi oldu:

Önceki tarife:

18.000 TL'ye kadar	%15
40.000 TL'nin 18.000 TL'si için 2.700 TL, fazlası	%20
98.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL), fazlası	%27
98.000 TL'den fazlasının 98.000 TL'si için 22.760 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'den fazlasının 148.000 TL'si için 36.260 TL), fazlası	%35

Yeni tarife:

18.000 TL'ye kadar	%15
40.000 TL'nin 18.000 TL'si için 2.700 TL, fazlası	%20
98.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL (ücret gelirlerinde 148.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL), fazlası	%27

YÖNTEM YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK ve BAĞIMSIZ DENETİM A.Ş.

500.000 TL'nin 98.000 TL'si için 22.760 TL (ücret gelirlerinde 500.000 TL'nin 148.000 TL'si için 36.260 TL), fazlası	%35
500.000 TL'den fazlasının 500.000 TL'si için 163.460 TL (ücret gelirlerinde 500.000 TL'den fazlasının 500.000 TL'si için 159.460 TL), fazlası	%40

Ayrıca Kanun 2019 yılının Aralık ayında Resmi Gazete'de yayımlansa da tarifenin 2019 yılı gelirleri için uygulanacağı belirlendi.

Ancak, GVK'ya eklenen geçici 91'inci madde ile yeni tarifenin 2019 yılında elde edilen ücret gelirleri için geçerli olmadığı hüküm altına alındı.

Yani, bu tarife ücret gelirleri açısından 2019 yılı için değil, 2020 ve sonrasındaki yıllar için uygulanacak.

7194 Sayılı Kanunla ücret gelirlerinin beyanında da değişiklikler yapıldı. Yukarıda da belirttiğimiz gibi bu gelirlerin beyanı uzun süredir, "tek işverenden alınan ve tevkif suretiyle vergilendirilen ücretler ile birinciden sonraki ücretlerin (birden fazla işverenden ücret alındı ise) gelir vergisi tarifesinin ikinci diliminde yer alan tutarı aşmaması koşuluyla beyan edilmemesi" şeklindeydi.

Yapılan düzenlemeyle,

-Tek işverenden alınsa dahi tarifenin 4'üncü dilimindeki tutarı (2020 yılı için 600.000 TL) aşan ücret gelirleri ile

-Birinci işverenden alınanlar dahil olmak üzere ücret gelirleri toplamı yine tarifenin 4'üncü dilimindeki tutarı aşan ücret gelirlerinin de

Beyan edilmesi gerekecek.

Bu düzenleme de 2020 yılından itibaren geçerli olup, 2019 yılında elde edilen ücret gelirlerini kapsamıyor.

(Hazırlayan: Aytaç AYGÜN, Vergi Hizmetleri Direktörü)